



ПИСМА

Феномен Великог рата јесте драматично повећање потребе за писањем писама као "одсутном присутношћу" чланова породице. Посебно је та жеља била изражена међу члановима сељачких породица, који до тада нису имали ту потребу. Мајке и супруге ратника, и поред свих недаћа које су их задесиле, трудиле су се да шаљу, најчешће фотографије-дописнице, како би своје најближе морално, психички и емоционално охрабриле. Војници са фронта и они у заробљеништву су им захваљивали уливајући им наду да ће ускоро ослобођење. Сва та писма «обичних људи» прожета дубоким емоцијама, постала су изванредан епистографски извор.



Драги сине

Мајка пише сину у заробљеништву - фотографија, дописница, упућена Новици Павла Савићу, 11.07.1917:

"Драги мој Сине, сви смо хвала Богу здраво, и сви те много поздрављамо, а највише твоја мајка Стамена и сестре Даринка и Роса и деца". (Вероватно је неко писао из Црвеног крста јер је латиницом?) Фото-дописна карта коју је послала сестра Роса, из Марковца, брату Новици Савићу - defan, Lager gruppe III/a баракe 33, Mathauzen, ob. Ostereich.

Новица Павла Савић и његов брат Драгољуб из Марковца (Младеновац) били су у радном логору Матхаузен од 1915-1918.

Пољубац хлебу

"Хлебац који си послала сваки га је Србин узео у руке, прекрстио и пољубио, ту су настале сузе радованке. У оваком радосном дану и знаменитом и дирљивом часу поделио сам брачки хлебцац и са мојим људима појео.

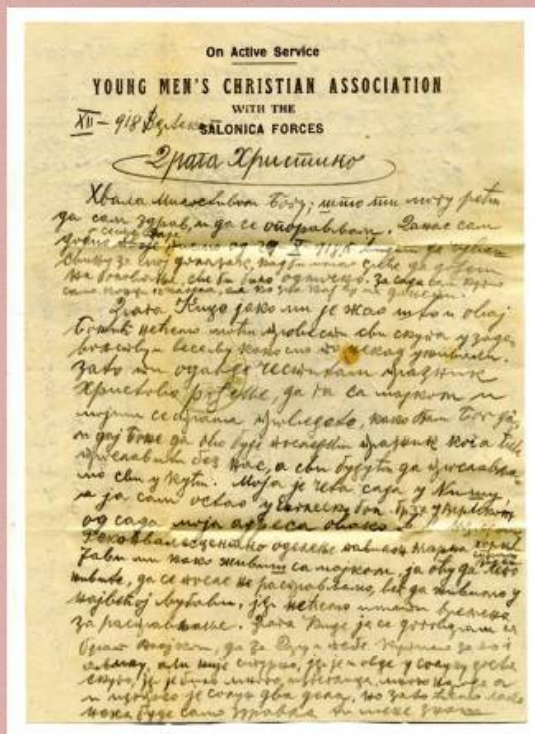
Писмо из заробљеништва пребаби Лепосави када је стигао пакет у логор у Немачкој, 1917. године.

Писмо упућено жени Христини

Вертекон, 14.12.1918.

"Драга Христина, Хвала Милостивом Богу што ти могу рећи да сам здрав и да се опорављам. Данас сам добио од сестра Даре писмо од 29.10.1918.г. Видим да чуваш свињу за мој долазак..... Драга Кице, јако ми је жао што и овај Божић нећемо моћи провести скупа у задовољству и весељу како смо то некада уживали. Зато ти одавде честитам празник Христово рођење, да га са мајком и мојим сестрама проведете, како сам Бог да, и дај Боже да ово буде празник кога ћете прославити без нас, а сви будући да прослављамо сви у кући. Моја је чета сада у Нишу, а ја сам остао у енглеску болницу бр 37 у Вертекопу. Од сада моја адреса овако: Љ.С. наредник рековалесцентно одељење павилон Марна, горњи спрат - Воден. Јави ми како живиш са мајком, ја хоћу да лепо живите, да се после не расправљамо, већ да живимо у највећој љубави, нећемо имати времена за расправљање "....." ја нећу дозволити да ми будеш без ичега, раније је било друго, сад си моја жена и мој образ мора бити светао, ја се имам тобом поносити, као што сам се и поносио. Јави ми чуваш ли ми одело, чизме, пушку преламачу, за топ знам и за књиге, боље да су ми Бугари појели г... , огањ их изгорео. Сад примите срдачан поздрав, поздрављам мајку, Воју, Симу, мајку и сестре. Сестрама по два, а теби хиљаду пољубаца, шаље твој Љубомир.

Љубомир Спасић, пешадијски наредник из Пирота. Документ чува поносна унука Љубомирова, Светлана Спасић



Ништа не брине, само се чешће јављај... Фотографија-дописница упућена на фронт, од жене Стане супругу Михаиљу Никичевићу, каплару Дринске дивизије.



Писмо сестри Христини

